

# HABITATI PTIC EKSTENZIVNIH VLAŽNIH TRAVNIKOV

## OHRANIMO PTICE VLAŽNIH TRAVNIKOV

### Varstvu katerih vrst in habitatov je namenjena?

Z operacijo se prednostno varuje kosec (*Crex crex*), zvajanje prilagojene kmetijske prakse pa ima pozitiven vpliv tudi na druge vrste kot so repaljščica, veliki škurh, priba idr.

### Kakšne so zahteve za izvajanje?

Operacija je upravljavsko-rezultatska. Ima upravljavski del, pri katerem je plačilo odvisno od izvajanja določenih zahtev. Upravljavski del je nadgrajen z rezultatskim delom, pri katerem je plačilo odvisno od doseženega rezultata – prisotnosti kosca.

#### a) Upravljavski del:

Izvaja se v dveh stopnjah zahtevnosti:



Kosec (*Crex crex*), foto: Teo Hrvoje Oršanič

#### Stopnja I:

Košnja je dovoljena od:

- **10. julija** tekočega leta za travnike, na katerih kosec v tekočem letu ne bo prisoten ali
- **1. avgusta** tekočega leta za travnike, na katerih se bo prisotnost kosca v tekočem letu potrdila z vsakoletnim monitoringom kosca. Kmetje boste o prisotnosti kosca vsako leto obveščeni s strani Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Način košnje:

- od sredine travnika navzven ali
- z ene strani travnika proti drugi ali
- od zunanjega roba travnika proti sredini.
  - Pri košnji od zunanjega roba travnika proti sredini se (na sredini) travnika obvezno pusti t.i. nepokošen rešilni otok, ki na najožjem delu meri od najmanj 10 m, na najširšem pa do največ 20 m.
  - Rešilni otok mora upravičenec pokositi v tekočem letu, a ne prej kot tri dni po košnji glavnine travnika.
- Gnojenje, paša in mulčenje niso dovoljeni.
- V primerih poplav oziroma izdatne namočenosti tal, ki ne omogočajo strojne obdelave (košnje), mora upravičenec travnike vseeno vzdrževati, saj je rast lesnih vrst (npr. vrba, krhlika) v takih rastnih razmerah zelo bujna. Ker je strojna obdelava (košnja) travnika zaradi namočenosti nemogoča, mora upravičenec v tekočem letu ročno odstraniti mlade poganjke lesnih vrst, zaradi česar je upravičen do polnega plačila.
- V primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst je le-te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti interventno košnjo za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovnih omejitev košnje/paše v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje.
- Na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami.

#### Stopnja II:

- Izvajajo se vse zahteve, ki veljajo za stopnjo I.
- Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjene nepokošene pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika.

»Financirano iz Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021-2023«

## b) Rezultatski del:

Pozitiven rezultat predstavlja prisotnost prehranjevalnega in gnezditvenega habitata kosca. Za doseganje rezultata upravičenec prejme plačilo, ki se dodeli v treh stopnjah:

1. **stopnja – prehranjevalni habitat:** plačilo se dodeli za doseganje rezultata – prisotnost prehranjevalnega habitata kosca. To je območje v radiju 150 m okoli pojočega samca kosca, ki predstavlja njegov življenjski prostor in območje, na katerem se prehranjuje.
2. **stopnja – gnezditveni habitat:** plačilo se dodeli za doseganje rezultata – prisotnost gnezditvenega habitata kosca. To je območje v radiju 50 m okoli pojočega samca. Gre za ozko območje, na katerem samec privablja samico in kjer si bo samica naredila gnezdo.
3. **stopnja – zgostitev populacije:** plačilo se dodeli za doseganje rezultata – prisotnost prehranjevalnih in gnezditvenih habitatov več osebkov kosca na istem območju. **Druge zahteve za izvajanje:**
  - GERK, večji od 1 ha upravičenec ob vstopu v operacijo lahko razdeli na dve poljini, ki se pri določanju časovne rabe obravnavata kot dve ločeni enoti.

## Kakšna je višina finančnih nadomestil?

Letna višina plačila znaša za operacijo BK.14 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov:

### a) upravljavski del:

- **stopnja I:** košnja od sredine travnika navzven ali od roba travnika proti drugemu: **349,99 EUR/ha**
- **stopnja I:** košnja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka: **386,59 EUR/ha**
- **stopnja II:** košnja od sredine travnika navzven ali od enega roba travnika proti drugemu in nepokošen pas: **395,49 EUR/ha**
- **stopnja II:** košnja od zunanje strani travnika navznoter s puščanjem nepokošenega rešilnega otoka in nepokošen pas: **432,09 EUR/ha**

### b) rezultatski del:\*

1. stopnja – **prehranjevalni habitat: 151,20 EUR/ha**
2. stopnja – **gnezditveni habitat: 359,10 EUR/ha**
3. stopnja – **zgostitev populacij:**
  - dva prehranjevalna habitata: **302,40 EUR/ha**
  - trije ali več prehranjevalnih habitatov: **456,60 EUR/ha**
  - prehranjevalni habitat in gnezditveni habitat: **510,30 EUR/ha**
  - trije ali več prehranjevalnih in gnezditvenih habitatov: **661,50 EUR/ha**

\* Plačilo za doseganje rezultata ni vezano na celoten GERK, temveč le na površino z rezultatom (radij okoli pojočega kosca). Upoštevati je treba tudi, da najvišja plačila za zgostitve v naravi nastopijo razmeroma redko in zaradi drobne parcelacije upravičenec praviloma dobi le delež zneska.

## Kje lahko dobim dodatne informacije?

- Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana, Cankarjev trg 5, 1360 Vrhnika; Tel.: +386 01 01 750 20 08  
Elektronska pošta: [ana.pecjak@lj.kgzs.si](mailto:ana.pecjak@lj.kgzs.si)
- Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana, Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana; Tel.: 01 513 07 24  
Elektronska pošta: [anton.zavodnik@lj.kgzs.si](mailto:anton.zavodnik@lj.kgzs.si)
- Zavod RS za varstvo narave, OE Ljubljana, Cankarjeva 10, 1000 Ljubljana; Tel: +386 01 2445 352;  
Elektronska pošta: [judita.lea-krek@zrsvn.si](mailto:judita.lea-krek@zrsvn.si)

Besedilo: mag. Mateja Žvikart, Aljaž Novak (ZRSVN)

Letak je bil izdelan v okviru JN »Ozaveščanje in izobraževanje kmetov za izvajanje naravovarstvenih intervencij SKP 2023-2027« 430-16/2023.